

ELŐFIZETÉS:
 Egész évre . . . 6 ft.
 Fél évre . . . 3 ft.
 Negyed évre . . . 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét
 illető küldemények a
 szerkesztőnek, anyagiak
 a lap tulajdonosnak kül-
 dendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DÍJ:
 egy 1 hasábsos petit sor 10 kr.
 többszöri hirdetésnél olcsóbb.
 Nyitótér sora 25 kr.
 Bélyegdíj minden hirdetésnél
 30 kr.
 A hirdetések Bittermann
 Nándor könyv- és könyvnyomdá-
 jában és a szerkesztőnél fogad-
 tatnak el.
 Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

Előfizetési felhívás

„BÁCSKA“

XXI. évfolyamára.

Előfizetési feltételek:

**Helyben hához hordva vagy vidékre
 postán küldve:**

Egész évre . . . 6 ft.
 Fél évre . . . 3 ft.
 Negyed évre . . . 1 ft. 50 kr.

Néptanítók számára:

Egész évre . . . 4 ft.
 Fél évre . . . 2 ft.
 Negyed évre . . . 1 ft.

Előfizetési pénzek Bittermann Nándor
 és fia könyv- és könyvnyomdája küldendők.

A súlypont.

Zombor, 1898. október 6.

Kétségtelen, hogy a monárkiának a külföld előtt elismert tekintélyesebb része mindenkor Ausztria volt. Az osztrák politika mindig úgy kívánta feltüntetni a dolgot, hogy Magyarország semmi, csak egy tartomány. A helyzet azonban nagyot változott. A külföld megismerte Magyarországot, a vélemény megváltozott s most valósul meg az a jóslat tényleges formában, hogy a monárkia súlypontja Magyarországra helyeztetik át.

Az idők szellemének e csodálatos átalakulása nem válik hátrányára sem a monárkiának, sem a monárkiai egységnek. Sőt, ha valaha, úgy az új alakulás további fejleményeinek hatása alatt lesz nagy és hatalmas a Habsburgok öröke.

Magyarország most és jövőre a konzervatív, a fentartó erő. Magyarország gátja a bomlásnak és széttűlésnek. Magyarország hatalmas ereje és akarata nem engedi meg többé a széthullást és bomlódást. Ehhez képest átalakult a magyar nemzeti politika s megszűnt annak minden ellentéte a monárkia egységével és szilárdságával. Az elnyomó törekvésekkel szemben jogos kurucpolitikának csak történeti emléke marad meg jövőre. Magyarország konzervatív s monárkiamentő szerepének nagy következménye van a jelen válság idején gazdasági téren is.

A külön vámterületnek még gazdaságilag sem jött el ideje. Egész sorozatuk van az előfeltételeknek, a melyek eddig nem teljesültek. A vámsorompóknak az osztrák határon való felállítása ma még gazdaságilag is kockázatos lépés volna. De tegyük fel az ellenkezőt. Tegyük fel azt, hogy a külön vámterület ideje gazdaságilag elérkezett. Képzeld, hogy Magyarországnak akár a német gabona- és pénzpiac segítségével, akár e nélkül is elég ereje van külön gazdasági létének kifejlésztésére. A legelső rangú politikai érdek a jelen pillanatban azt követelné, hogy a vámsorompókat föl ne állítsuk. A gazdaságilag előkészített külön vámterület lehetséges volna a multban s lehetségessé válhatnék a jövőben, sőt bizonyosnak látszik, hogy idők multával a külön vámterület létesítése nem lesz kikerülhető.

A gazdasági szétválást a legfőbb politikai érdek a jelen pillanatra nézve teszi lehetetlenné. Ausztria benső bomlódása tiltja azt, hogy még egy bomlasztó tény, a gazdasági különválás is létesüljön. Magyarország, mint monárkia konzervatív ereje, a jelen pillanatban nem engedheti meg a gazdasági különszakadást. Nem engedhetné meg még azon esetben sem, habár a gazdasági egység némi hátránnyal járna is rá nézve s a gazdasági csorbát kiközösörlnék a politikai előnyök.

A vám- és kereskedelmi közösség azonban megtisztítva s valódi értelmére redukálva, gazdaságilag is előnyös az országra, úgy miként azt a kormány előkészíti. S a közös vámterület fenntartása tehát ezidő szerint kettős indokolást nyer: gazdasági és politikait. A legközelebbi jövőben tehát még fentartjuk a közös vámterületet, akár Ausztria népeivel egyetértve, akár önálló rendelkezéssel. Lesz alkalmunk még az utóbbinak nagy hatását fejtegetni Magyarországon önállóságára és szuverenitására. Most csak azon tényre számolunk, hogy Magyarország, mint a monárkia konzervatív tényezője, fentartja a gazdasági egységet. Fentartja minden körülmény közt, de nem vágja utját a jövőbeli kifejlődésnek, sőt előkészíti azt.

Ha majd a külön gazdasági élet berendezését lehetségessé teszik a gazdasági viszonyok s megengedik, mint előreláthatólag megengedik a politikaiak, akkor a vámsorompó csakugyan létesül az osztrák határon. Most nem létesül s nem politikai, vagy legalább nem józan és komoly

politikus az, a ki most a külön vámterületet akarja.

A kuruc politikának gazdasági téren is véget kell vetni. A törvények és alkalmak egérfarkán nem kell kimenekülni igyekeznünk a monárkia egységéből, mely annál erősebb várunk most nekünk, mert mi képezzük annak szilárd alapját.

Hasztalan leendő tehát a megszűnt kurucpolitika antidiluvialis mamutjainak és szövetségeseiknek minden erőfeszítése. Az országot még csak lázba sem kergethetik bele, annál kevésbé szállhatnak szembe az idők diadalmas szellemével. Ha ez a szellem örökre lefujta a szélsőbali politikát, annál jobb Magyarországra és a monárkiára; az pedig szemmel látható és elvitathatlan tény, hogy a szélsőbali politikát lefujták az események, lefujta az a nagy átalakulás, melyen a monárkia ép most megát.

És Magyarország belétele is kiszámíthatatlan hasznú a szélsőbali politikának hívős archívumba való tétele. Ott roszadósodhatik az, a többi nemzeti klenódiumok közt, a melyeket a multa nézve tisztelünk, de melyeket a jövőre nézve nem használhatunk. Három évtizeden keresztül, közéletünk és fejlődésünk egyik legnagyobb nyílva volt a szélsőbali politika. Végleg le nem verhetett ezt Magyarországnak a dualizmus alapján való bármily nagyszerű kifejlődése. A mig Ausztriában a bomlódás be nem következett, a mig a monárkia másik állama belsőleg kompakt és erős volt, addig a bizalmatlanságot lehetett szítani s a bizalmatlanság olcsó tőkéből addig éldegélhetett a szélsőbali politika.

Most mind ennek vége. A nemzeti s a népszerű, az ország- és monarkiamentőpolitika most vitatlanul az, amit a kormány és a szabadelvű párt követ. A függetlenségi frázisok immár nem homályosíthatják el az eddig is létező igazságot. Magyarország nem csak független Ausztriától, hanem azon erős tényező, mely a trónnal bensőleg összeforrvá, a monarkia fentartó ereje.

Szerencsés korszak és szerencsés azon államférfi, aki e korszakban Magyarország s egyzersmind a monarkia átgyúró események élén áll.

Szerencse, hogy ez az államférfi báró Bánffy Dezső. Ez ép oly dicső, mint nehéz korszak speciális hivatású politikust követel, akinek meg van azon képessége, hogy a korona és nemzet teljes bizalmát eddig példátlan mértékben bírva, meg tudta szüntetni a „viszont bizalmatlanságot“.

A „BÁCSKA“ tárcája.

Esthangulat.

— Keményfi. —

Merengő csendes alkonyat van.
 Alomba szűnyad a vidék.
 Nem rezg egy hanghullám a légben.
 Ábrándos, tiszta, fényes ég.

A hold a bamvas esthomályon
 Reszkette, bágyadtan tör át;
 Beteg mosolyal bontva szerte
 Ezüstös tar sugár haját.

Fent és alant, távol s közelben
 Titkos csend, béke, nyugalom.
 A föld egy nagy halott; fölötté
 Az ég egy óriás sírhalom.

De hallga! Messze napnyugatról
 Haragszó csendül esődesen . . .
 Mint hab leplén a szél fuvalma:
 Szeliden száll át szívemen.

Mint egy ima, tör a magasba.
 Oly ünnepléses, bú, komoly.
 Zeng-bong borongva halk ütemben
 Ott messze, messze valahol . . .

Elhalt. — Im újra néma minden.
 Alant fakó, rejtelmes árny.
 Lidércfény leng a lanya légben.
 Holdfény az ég homlokzatán.

Az ég szárnyát már bontogatja.
 Madár se rebben. Dal se cseng.

— Szemembe köny. — Szívembe bánat . . .
 Körül nyugalom. Béke. Csend.

A GYÉMÁNTKÖSZÖRŰS.

R. Bonin H. regénye.

Fordította: Szőlősi Jenő.

(Folytatás.)

(28.)

Huszonhatodik fejezet.

Blomkisz átadta a vizsgálóbíróknak Sivers Pálról szóló aktáit, melyekben felhalmozta az ifjú ellen szóló minden gyanuját; azonkívül panasz adatott be a bíróhoz, mely érveit a kapitány és Ben Halim vallomására építé.

A vizsgálóbíró felvezettette Pált, aki azonban előtte is csak azt vallotta, amit Blomkisznek már elmondott volt.

E kihallgatás után — ép úgy, mint Blomkisz — a vizsgálóbíró is csak a fejét csóválta s nagyon-nagyon bonyodalmasnak, zavarosnak ismerte fel az esetet.

Az állam a vádlott védelmére ügyvédet rendelt ki, még pedig Simson igazságügyi tanácsost, akit Blomkisz ajánlt. A tanácsos alacsony termetű, eleven emberke volt, éles szemekkel s jó birben állott.

Megbízatása után belépett Pálhoz:
 — En az ön védője vagyok, fiatal barátom, ön ugy-e ártatlan?

E szavakkal lépett a cellába, megállt Pál előtt s mialatt ezeket elmondta, erős, fűrkésző tekintetét rávetette Pálra.

— Persze, hogy ártatlan vagyok! szolt ez bosszusan. Nincs szükségem védőre. A dolgok összefüggő, igaz rendje az én legjobb védőm és felmentőm.

— Ne bízzék oly nagyon ebben, válaszolá Simson. Való, tény dolog is sokszor cserben hagyta már az embert, sőt jól be is keverte már. Engem az állam bizott meg az ön védelmével, kérem önt, helyezze belém min-

den bizalmát. — Mit szeretne eltitkolni? kérdé most az ügyvéd közel hajolva Pálhoz, suttogó hangon.

— Nincs semmi elhallgatni valóm, uram! szolt Pál hangosan s nyugodtan. Mindazt, amit elmondhattam és elmondani valót tudtam, már elmondtam, megvallottam s jegyzőkönyvbe van véve.

— Azt olvastam én is, szolt Simson. Kérem önt, mondja meg mit akar ön elhallgatni? kérdé hirtelen az ügyvéd.

— Gyanúmat elhallgattam eddig is s elhallgatom továbbra is. Nem akarok senkit sem illetni gyanúmmal, mondá Pál határozottan.

— Ha azok mindjárt az ön ártatlanságát igazolnák is?

— Még akkor is, ügyvéd uram. Hiszem, hogy mindezek elhallgatása mellett is szabadon fognak bocsájtani.

— Talán valamely jó barátját bántaná meg gyanúsításával? kérdé Simson.

— Halálos ellenséget, uram, felelé Pál.

— S ön mégis hallgat?

— Mert valaki más bántaná meg velem s okozná nekem sok bűt, bajt, keserűséget.

— Hallgatásának árát husz évi fegyházzal fizetheti ön meg!

— Erősen hiszem, hogy nem! Uram . . .

— Így hát semmi mondani valója nincs önnek velem szemben és hallgatag marad? faggatta Simson.

— Semmit sem mondhatok. Legfeljebb ismételném a jegyzőkönyvbe vett vallomáscsont.

A védő erre elhagyta kliensét s amint kisietett, az előcsarnokban a reája várakozó Blomkiszszel találkozott; együtt hagyták el a palotát s amint a körútra értek, a védő így szolt Blomkiszhoz:

— Ez az ember ártatlan, teljesen ártatlan s tiszta minden bűntől.

— Ugy hiszi? kérdé Blomkisz.

— Meg is vagyok róla győződve. Minden furfangomat felhasználtam s biztos csapdámat állítottam fel; nem

A magyar nemzet lojalitása és Bánffy Dezső báró maga is és államférfiúi egyénisége megadja a teljes garanciát a tekintetben, hogy Magyarország nem használja önző célokra, legkevésbé a kurucpolitika céljaira Ausztria züllését. Mindinkább kidomboríthatja és ki is fogja domborítani törvényeiben és alkotmányában gyökeredző önállóságát. A rohanva érkező események e tekintetben mindinkább előre vihetik, de mindig megmarad annak, amivé az idők szelleme legujjabb elvitatathatatlannal tette: megmarad a monarkiát fenntartó konzervatív tényezőnek.

A helyzethez.

Mint a kaleidoskop változó alakjai, változnak a politikai konstellációk a két államfél között és alig van államférfi, ki olyan jó tehetséggel bírjon, hogy megmondaná, mit hoz a jövő óra ezen hányatott birodalomnak? Egyedül az alkotmányosság védőpajzsa az, mely megvédi hazáikat és a Lajtán túli állam felett mindenféle áramlattal, mely tán hozhatna pillanatnyi segítyt a válságnak, de állandó szilárdságot a helyzetnek nem biztosít.

Csak most látjuk, hogy minő értékkel és államférfiúi belátással bírtak az Ischlben, Bécsben és Budapestben folytatott harcok, melyeknek magyar részről jelszava volt a provizórium kikerülése és az osztrák parlament összehívása. Minő ellen-szennvel vívott e két álláspont ellen a feudális szellemű Thun, mivel oly csábítóan kényelmes lett volna a 14. §. alapján a kiegyezést keresztil vinni és nagy kényelemmel Ausztria ügyeit vezetni.

Bánffy báró vasakarata és türelme azonban azt megmenté a válságtól, megmentette az abszolutizmus bekövetkeztétől azzal, hogy mindenáron a birodalmi tanács összehívásának szükegét hangsúlyozta. Most, hogy együtt van az osztrák parlament, nem jut senkinek eszébe, hogy Ausztriában az alkotmányt ismét a magyar kormány megmentette, melyet a nemzetiségi harcok a 14. §. folytán csaknem eltemettek; egy szóval nem emlékeznek meg arról Ausztria parlamentáris nagyságai, hogy most sem lennének együtt, ha Bánffy báró rendületlen, dualisztikus érzelve a törvény szigorú rendelkezéséig a végsőig nem ragaszkodik.

Ausztria kormánya magát a kiegyezést, szóval népeinek legvitalisabb érdekeinek megállapítását kész lett volna azok megkérdezése nélkül életbeléptetni, de ehhez Bánffy báró alkotmányos szelleme hozzá nem járult, hanem előbb az osztrák parlamentet megkérdezte, hogy a 14. §. folytán csaknem eltemettek; egy szóval nem emlékeznek meg arról Ausztria parlamentáris nagyságai, hogy most sem lennének együtt, ha Bánffy báró rendületlen, dualisztikus érzelve a törvény szigorú rendelkezéséig a végsőig nem ragaszkodik.

Mondják, hogy az osztrák ellenzék magát a kiegyezést fogja megobstruálni, hogy így egyelőre megbénítsa önrendelkezési jogunkat; de ez nem igen hihető, mivel az osztrákok a kiegyezés léteiről és annak hosszabb időre való elodázása veszélyességéről olyannyira meg vannak győződve, hogy a méltányos megalkuvás terére realépnék, mivel nagy- és gyáriparuk a mostanihoz hasonló bizonytalan, válságos helyzetet továbbra meg nem tűri. Ha pedig csak-

ugyan megobstruálják szomszédaink a kiegyezés művét, félre téve a maguk kiváló érdekeit és a Lecherek szóközi termelvényeikkel agyonbeszélnek a méltányos megalkuvás lehetőségét, még mindig megmarad önrendelkezési jogunk, melytől olyannyira tartanak jó szomszédaink és melynek nyomása alatt majd egyszer csak ők is reálálnak a szerződő felek megkívántató méltányos álláspontjára.

Hiába tombol tehát gúnyjában, örömeiben az ellenzék afelett, hogy az álláspont Bécsben az ottani parlament egyelőre való akcióképessége folytán megváltozott és így az osztrák kormánnyal való előleges megállapodások tönkre mentek, melyeket valódi államférfiúi bölcsességgel a miniszterelnök előre ki nem nyilvánított, a törvény pajzsa, melyeket mindig kezében tart a támadások ellen, megvédi őt még ezután is, ne féltsük őt, a helyzet ura marad mind a két államfélben ezután is.

R. A.

Vértesi Károly könyve.

Említettük már, hogy Vértesi Károly, jeles utirajz-író ismét egy kötettel gazdagította irodalmunkat. A kötet a Franklin Társulatnál diszkiadásban jelent meg illusztrációkkal.

Hogy milyen értékes és hasznos munkát végzett Vértesi, azt fényesen bizonyítja a „Magyar Szemle” kritikája, a mely szó szerint így hangzik.

Az utirajzok irodalma szép lendületet vett az utóbbi évtizedeken. Bizonyítja ezt nemcsak a sok ilyen mű könyv és a lapjainkban sűrűn megjelenő dolgozatok száma, de bizonyítja a Kisfaludy-Társaság is, mely ha valamely új irodalmi műfaj virágzásnak indul, siet annak egyik mély képviselőjét a tagjai sorába választani, bizonyítja azzal, hogy Szűry Dénest mint utirajz-íróvá választotta be rendez tagjává.

Az utirajzok egyik kiváló képviselője Vértesi Károly. Múlt feltűnést keltettek a szépirodalmunk egykori egyik legtekintélyesebb lapjában, a Vadvai Károly által gondosan szerkesztett „Fővárosi Lapok”-ban, a „Pesti Napló”-ban és más tekintélyes lapban megjelent utirajzai, melyeket később a „Több ország”-ból cím alatt egy kötetben összegyűjtve kiadott s melyek a kritika tetszésével találkoztak. Pedig ezt a könyvet már két ilyen mű munká előzte meg: „Az Alpekek között” című egy kötetben s az „Utirajzok Olaszországból” című, két kötetben.

Vértesi Károly tehát nem új iró e téren. A „Magyar Szemle” olvasói előtt sem, mely lapban jelent meg a múlt évben egy igen szép részlet, „A piramisok és a sfinx” cím alatt, a jelen könyvből.

Érdekes író könyvével találkozunk tehát, mely igen részletes arra, hogy önálló eikben ismertessük.

Minden könyvet az a hangulat jellemel legrálatóbban, melyet olvasása ébreszt.

Igy Vértesi könyvét igen jól jellemzi az a sajátos, nyszerű formában és pedig költeményben megírt iró ajánlás, melyet Dömötör Pál ismert költőnk „A szerzőhöz” címe alatt a könyvbe bevezetésül s mely költemény a Kelet búzáit zengő díthirambikus kezdetével, majd óda lendülettel ellentétével s végül a keleti lelki nyomorúságokkal szemben a nyugati keresztény civilizáció nyújtotta megnyugtató bölcselével teljesen kifejezi a könyv olvasása által keletkező hangulatot.

Hozzájárul e hangulat ébresztéséhez a mű 60 gyönyörű illusztrációja is, nem számítva ehhez a címlapot, mely Góro Lajos jeles művészünk rajzában az Egiptomot jellemző apró képek művészi csoportozatából áll.

A mű első fejezete a tengeri utat írja le, az utközben levő szigeteket nem enklipodikus felsorolva, a minő száraz leírással a hasontárgy jelesebb művekben is találkoztunk, hanem azokat, épen mint az utazás alatt csak érintve, mondai, vagy történeti legjellemzőbb vonásaikban mutatja be.

A második fejezetben már a régi, a harmadikban pedig a mostani Alexandriában vagyunk.

A szerző tárgyalása ezekben is könnyed, tárcaszerű, leírása mindig festői, helyi-keleti költőien szárnyaló, a történeti előzmények, a szükséges topografikus és etnografikus tudnivalók előadásában pedig oly mulatva oktat, hogy e lapok mint valamely regény vonzó fejezetének előlépése alatt maradóként benyomásként kerekedik ki előttünk a régi és a mostani Alexandria.

Fokozódó érdeklődéssel kezdünk a „Kairó felé” című fejezet olvasásába, melyben a Nil-delta bájait, dús gazdag növény- és állatvilágát írja le ragyogó színekkel, e fényes kép árnyékátal oda helyezvén „földből gyurt, körülalánként ragyás viskójában, fedél nélküli ketrecekben” a szegény fellábot, a föld igavonó népét, mely „mindig ugyanaz marad, felnőve mint a barom s adózá, kiszípolozva, folytonosan elnyomva, mindig másokat szolgálva.”

Igy vezet a szerzőnk Kairóba, hogy ott aztán ritka művészet-vel, éles megfigyelő-tehetséggel mutassa be az utcai életet, „a fekete világrész legnagyobb s különlegességeiben leggazdagabb városában, hol megszinesedik az élet és az ellentétségek épen nem hiányoznak, a fajtság pedig nincs elmosódva”, mert „inkább az után, mint a házból laknak itt az emberek, sőt alsznak is. Itt hallunk poltákat;

itt szelöztetik a pletykákat; itt beszélnek meg a nap eseményeit; itt látogatják meg egymást; itt szüreslik kávéjukat.” Szerző „Az utcai élet Kairóban” cím alatt öt fejezetben írja le Kairót, a már fennebb, az alexandriai fejezeteknél említett bravuros művészetével pedig „Az első látványosság”, „Tipikus alakok”, „A mozgó utca”, „A Subrafasorban és kastélyban” s az „Erbekije-kertben” címei alatt.

Azután Kairó némely nevezetességének, hat fejezetet szentel, melyekben „Az egyetem”-et, „A Bulak-muzeum”-ot, „A geizirékertet és kastély”-t, „A kairói mecsetek”-et, „A fellegvár”-at és „A tevét” írja le keleti vonásokban, keleti színpompával.

Igy indul „Heliopolis felé”, így idézik „Heliopolis vidékén”, így ér a „grizéhi piramisok”-hoz, így emelkedik fel azok legnagyobbjára, a Cheopra, így időz azon huszad-magával, magasaróptú reflexiókba mélyedve s társával élvekelve a Szózatot és a Himnusz.

Végül megáll a „piramisok előszélén”, a libiai sivatag és a fáraók temetőjének örökké éber őrszeménél”, a sfinxnél, mely mítikus esodaszobrot is leírva, találon mondja: „A mulandóság szárnyasapása nem érint, csak romboló emberi kéz nyomait viseli. Tehát időromlást ne keressünk, csak világlomlást találunk rajta.”

E cikkkel fejeződik be a munka, oly költői szárnyalású stíllel, mint a minővel kezdődött.

Vértesi könyve nagyban eltér az ilyen mű munkák előadási módorától.

Könyved, festői, poetikus és mégis teljesen tájékoztató.

Tájékoztató és még sem Bidekker.

A Kelet minden bája, ténye, sugara az iró egyéniségének priz-máján szűrődik át; így minden kép magán viseli az iró egyéniségének bélyegét.

Vértesi e könyvében megmutatja, hogy mi áll a jó lírai költeményre és jó elbeszélő-műre, az áll az utirajzra is: ennek ép ugy, mint azoknak, az iró egyénisége ad lelket. Így lehet hozzáférközni az olvasó szívéhez, lelkehez; így lehet felköltöni annak érdeklődését, fantáziáját; így érheti el tulajdonképeni célját a könyv: a leirt földnek és népének, kulturviszonyainak széles körben való megismerését.

E mellett Vértesi éles megfigyelő-tehetség. Figyelmét semmi sem kerüli el s a legapróbb, de egyaránt jellemző dolgokról képet tud alkotni a nélkül, hogy a részletekben fárasztó lenne.

Írónk stíljé aztal, hogy helyénvaló idézetekkel s bővelkedik, semmit sem vesz eredetiségéből, sőt ezzel a leírást élénkíti, a képet kidomborítja. Hatása soha sem az, mintha virágírodalmi olvasottságáról akarna csak tanúságot enni, mely olvasottság valóban olvasásból.

A stíl azonban nem csupán a szavak összetételéből, hanem a gondolat belső és külső formáinak összhangzatából áll. Így a szavak összetételében néha fordulhat elő valami kevésbé színes vagy felesleges, a nélkül, hogy ez magát a stíl összhangját zavarná.

Vértesi nyelvezete duzzad az erőtlől; de e duzzadó bőség néha feleslegbe esap ki. Ez különösen az egyjelentőségű több jelzőnek egyszerre, vagyis egy kép megfestésénél való használatában mutatkozik. Oly hiba, mely csaknem dicséri a szerző tehetségét, szó-kincstárának gazdagságát, mert könnyű elhagyni a feleslegeseket.

A könyvet, mely az iró arcképét is hozza s melyet a Franklin-Társulat igen szépen állított ki, öszintén ajánljuk olvasóink és a Keletre utazók figyelmébe.

— f.

A szerzőhöz.*)

Kelet felé, a fényforrás honába,
Kelet felé, hol szebb s örök a nyár;
Zöldebb a föld s tarkább ezer virága,
És bővölöbben zeng a sok madár;

Kékebb az ég és ragyogóbb az égen
S félséges nap, tűz sugarival,
S lév forr a szivben és költészetében:
— Kelet felé száll lelkem és e dal.

El, túl a tenger napfényes smaragdján,
El, éjbe villó ezüst fodrain
Ott szállj le, ott, a palmaerdők partján,
Lótusz virágok úszó szirmaim —

Ott szállj le, lélek, hol a lomb, a pázsit,
Pillangónál szebb díszbe öltözött,
S röpökd be mind a Nil folyó deltáit,
A fikuszok s a kaktuszok között —

S midőn a mámorító ajku légnek
Megittasultál végkép — csokjain:
Felede a jelent, a dicsőségeknek
Ott álmodozál bútszke romjain ...

... És ott valék s könnyű volt oda jutnom,
Könnyű, mikor veled valék, veled;
Tollad nyomán Kelet ragyogta úton,
Káröltve vitt, ragadt a képelet.

S láttam Nagy Sándor bútszke alkotását,
Fővárosát a tenger-partokon;
— És érezem a Sirocco fuvását,
A térségen, hol állt az egykoron;

S már álmodoztam — csodáin a kőnek,
A fáraók nagy gúlái alatt;

*) Előszó Vértesi Károly „Keleti ég alati” c. művéhez.

ment bele. Nincs ennek semmi eltitkolni valója, nem követett el bűnös dolgot — tiszta, ártatlan. Mondja meg kérem, fordult most Blomkiszthoz, kinek árthat ő azzal, amit magában rejteget?

— Senki másnak, mint van Heerennek, kinek leányához, ugy látszik, gyengéd érzelmek fűzik, volt Blomkisztt felelete.

— Tehát, hogy amazt megmentsék, emezt kell oly szörnyű váddal illetni. — Sivers az én kliensem, szól Simson. — Van-e terhelő gyanu-ok ama másik ellen? kérdé idegesen a védő.

— De mennyi! tessék csak és keresse fel a „Het Y” biztosítótársaság ügynökét, aki Rotterdamból jött egyenesen ide s a Lukács szállóban lakik, majd beszél az bőven. En nem szivesen mondom el, de ha épen akarja s okvetlen szükege van rá, szolgálhatok én is egy kis anyaggal van Heeren uram ellen, mert én is ugy — nem tudom mért — de jobban huzok e fiatal ember felé, noha amaz régi jó ismerősöm. Ugy érzem, mintha köteleességem volna mindazt, amit felkutattam, e fiatal ember javára fordítanom, ha egyszer ártatlan s vele ártatlansága kideríthető. Van Heeren ellen van bizonyítékom elég.

— Nagyon kérem hát kolléga uramat, ha azokat rendelkezéseimre bocsájtaná, szól a védőügyvéd.

— Ha elfárad a hivatalomig, szivesen bocsátom azokat rendelkezésére, mondá Blomkisztt, a dolog nem kicsinyes, hogy így futtában, az utcán elintézhető.

Csendesen, szótlanul haladtak tovább a rendőrségig. Beléptek a tisztviselő irodájába. Blomkisztt egy több-szörösen lezárt vasszekrényből vette ki zsebkönyvét.

— Itt együtt van minden kutatásom, erélyesen s nagy buzgalommal jártam a dolog után.

S olvasá:

— 1. pont. Van Heeren anyagilag rosszul áll, nagyon rosszul. 2. Eladja a Hattyu nevű kisebb hajót s helyette a nagy Donna Annát veszi meg. 3. Hamburgban 37 ezer tallér áru rajnai bort és 50 ezer tallér áru

órát vásárol saját számlájára. 4. Ez összeg erejéig biztosítja is a rakományt s tovább utazik. — Idáig világos minden s rendben is van minden, mondá Blomkisztt. De most jön a homály, a sötétség. 5. pont. Egy örült matröz felgyújtja a hajót; az örült azonban nem örült, amint megtudtuk s épséggel nem volt rá oka, hogy a kapitány hajóját, kinek hálával is tartozik, felgyújtja. 6. Ez a matröz nem is tengerész, titokban vették fel a hajóra, a tűz alatt birokra kel a kapitány fekete kormányosával, mindkettő a vízbe bukik s a kapitány csak a feketét menti ki, amazt veszni hagyja, elhíveti babonás matrözöivel, hogy hiszen agyis örült. 7. Ez a tengerbe bukkott legény volt a négerrel egyetemben az éjjeli szolgálatához kirendelve. 8. Brémából Hamburgba érkezik egy schooner borral, annak ellenére, hogy van Heeren visszavonta a megrendelést. Van Heeren ezt a schooner bort el is adja. 9. Kerítettem ebből a borból egy kis kóstolót, beklüdtöm azt a mainzi cégnek, akik ilyen felelnek: Ez az a bor szemenszedett az, melyet van Heerennek Hamburgba küldtünk volt. — Még egyszer intézek hozzájuk kérdést: Vajjon van Heeren talán előbb Brémába rendelt belőle egy kvantumot? Válasz: E fajtából sohasem küldtünk Brémába s egyáltalán keveset adtuk el belőle. 10. Mikor a Donna Anna leégett roncsait megvizsgálják, ott találják a behordott borok egy hordóját — tele vízzel.

A kérdő vagyok: 1. Hogyan adhatta el van Heeren jó előre Hamburgban az amsterdami bort? 2. Hogyan került viz a boros hordóba? 3. Minek hitette el mindenkivel, hogy Sivers Pál örült s mért akarta azt ártatlanná tenni s hagyta a féltékenységében dühöngő feketét rátámadni e gyenge ifjura, s mért tagadta el velem szemben, hogy Pál megmenekült? Summa summarum — tett ez a van Heeren olys valamit, amiről a fogoly Pál tud s nem is volna inyére, ha az azt elmondaná s ez a valami a Donna Anna rakományára szólhat. A hamburgi kikötőben semmi gyanusát nem vettek észre. Az éjjeli őrzarat mindössze annyit, hogy valahányszor az Anna felé közeledett, mindig láncsörgetést hallott-

Oda is ment egész az Annához, de semmi rendellenes-séget nem láttak, a fekete és az ifju matröz szabály-szerűen teljesíték köteleességüket.

Negyedik kérdés: Miért állatott van Heeren e fiatal emberrel négy éjen egymásután őrt s adott ugyanakkor a többi legénységnek éjjeli szabadságot? Summa summarum: tetek ott a négy éjjelen át olys valamit, ami a hajó elveszett rakományával vonatkozásban van. Az éjjeli őrködésben még oktanl ifjut állítá éjjeli őrl van Heeren, mert tudta, hogy ez nem veheti észre s nem tudhatja meg az ő éjjeli műveleteit.

— S most kutatásaimnak végére jutottam. Meg vagyok győződve, hogy az a fiatal ember nem gyújtotta fel a hajót, de meg a gyémántot sem ő lopta el, amint ez he is fog bizonyulni. Különös, hogy én, a detektiv, aki végre felkutattam, elfogatta őt, kelek védelmére. Különös, de ilyen az élet, tanácsos uram; sokszor valóra olys dolgok, miket mi igaz nem hittünk s ha valaki a folyományok végét előre így jósolja meg, kinevették volna érte.

— Bizony különös egy szituáció, uram, de hát igaz van, sok minden megesik az emberek életében, mondá Simson. Engedje meg — folytató — hogy jegyzeteit lemásolhassam. A terhelő adatokat a bíróság juttatta hozzám, a mentőket most veszem — mind a kettőt az ön kezéből.

Blomkisztt átengedte az ivatek s a tanácsos mohón másolta le azokat.

— A biztosítótársaság adott-e be van Heeren ellen keresetet? kérdé Simson, miután lemásolá Blomkisztt jegyzeteit.

— Nem! Előbb Sivers Pált jelentette fel gyújtogatás címén a kapitány vallomása alapján s azt hiszi, hogy így a kapitány turpissága kiderül s mindjárt le is fűlhet, világosítá fel a tanácsost Blomkisztt.

Erre elváltak egymástól.

(Folyt. köv.)

Melléklet a „Bácska“ 78. számához.

Sírjaik gögjén, — s gúnyján az időnek,
Mely széllyel hordja múmiáikat:

Midőn fölzengelt, csucsán a gülának,
A merre a világ négy tája tart:
„Légy hűve rendületlenül hazádnak!“
S utána: „Isten áldd meg a magyart!“

A fáraónak sirja tetejéről!
Rabszolgá-nép temetője felett!
— Mit két zsolozsmánk zeng egy ezredéről,
Az váltta meg tőled minket — Kelet!

Oh, szép — Egyiptom! s mik völgyén teremnek,
Áldásai oly dúsak, oly nagyok;
De áldásai közt egész Keletnek
Az a kereszt, az volt a legnagyobb!

S oly megkapó a művész ecetében,
A hogy lefestesz népet és a kort, —
Mult és jelenből szín-özönt a képen,
S mult és jelen nagy árnyát, a — nyomort!

De kit Heródesztől Egyiptom véd meg,
Hová a rémtűt szent szülők vívék:
Nyugaton Ó már az emberiségnek
Rég megváltá — az emberek szívét.

Örök-fenntartó itt a nép-hullámon
Azóta ember- s hazaszeret.
— Köszöntöm neked, könyvednek, barátom,
Hogy ott valék, hogy láttam — Keletet.

Dömötör Pál.

Ujdonságok.

Erzsébet-émléknep az iskolákban. Erzsébet királyné emlékeztetere dr. Wlassics Gyula, vallás és közoktatásügyi miniszter most körrendeletet bocsátott közre, melyben elrendeli, hogy a főhatósága alatt álló iskolák Erzsébet-napján, vagyis november 19-én, ezen a napon a gyásznapot tartassanak. A gyásznapot istentisztelet nyitja meg, melyről a tanulóifjúság az iskolákba gyűlékeznek, hol az iskola igazgatója vagy a tanári kar valamelyik tagja a boldogult királyné emlékeztetere gyászbeszédet tart; az ünnep mindenkor Kőlesey „Hymnus“ -ának elnevezésével fog végezni. A fentebb hangon tartott körrendeletből idézzük a következő részt:

„Neveljük Erzsébet királyné emlékeiben a tanuló ifjúságot. Nem szabad az ő dicső emlékeztetének meghalványulnia a jövő nemzedékek lelkében sem. Évről-évre szenteljünk az ő dicső és áldott emlékeztetének az ő védszentjé, Erzsébetnek napját, november tizenkilencedikét. S míg a gyász és szomorú esztendejében már megtartottuk gyászünnepeinket, — ezen a napon Erzsébet napján méltó gyásznapélylyel ujjtsuk föl a mi elvezett patronánk, Erzsébet királyasszonyunk emlékeztetét.

Kérjük — fejezi be a körrendelet — a népek és nemzetek Istenét, hogy áldja meg, vigasztalja meg felséges atyánkat, a királyt, s áldjuk meg az ő drága hitvesének szent hamvait, mondván:

Áldott legyen dicsőült királynénk Erzsébet felséges asszonyunk emlékeztete!..“

Részvét a királyné halála fölött. Az ó-kanizsai polgáriskola tanári testülete szeptember hó 16-án tartott értekezletén következő, Kocsis Samu tanár tollából eredt szövegben terjesztette Erzsébet királyné gyász elhunytja alkalmából részvétét a legmagasabb trón elé: „Szívünkben sajgó fájdalom; lelkünket mély, fájó szomorúság s bazafias aggodalom tölti el; hullanak könnyeink. Siratjuk Királynénkat, a kit az egész magyar nemzet rajongva tisztelt, mert nemes lelkéből rokonérzés sugárzott felénk s mert e rokonérzéshez sok szép reménye fűződött a magyar Hazának; siratjuk az Asszonyt, a kit nekünk jó kegyelméből példaképül adott az Isten. Kimondhatatlan gyászunkban benső megilletődéssel fordulunk a Végtelennek Urához: küldjön vigasztalást a mélyen megszorodott szívekre; engedje meg, hogy e nagy csapás, mely egyformán sújtotta a magyar nemzetet s dicső Uralkodóját: változzék az Uralkodóház és Magyarország között az erős együtt-érzésnek kiapadhatatlan forrásává.“

Adakozás a királyné szobrára. Szerkesztőségünkhez újabban a következő adományok érkeztek: O-Kanizsai kaszinó 10 frt, Dömötör Győző 50 kr. Eddigi gyűjtésünk 112 frt 50 kr.

Adomány a királyné szobrára. Felső-Szent-Iván község hazafias jegyzőjének, Szedressy Károlynak indítványára — a szintén bazafias érzelmi képviselőtestülete — a megboldogult emlékü királynéknak ófelsége szobrára folyó évi október hó 2-án megtartott közgyűlésén nagy lelkesedéssel egyhangulag 100 frtot szavazott meg.

Gyászisteni tisztelet. A helybeli izraelita imaházban folyó hó 13-án d. e. lesz a királyné lelki üdvéért a gyászisteni tisztelet.

Plébános választás. Az ó-kanizsai gör. kel. szerb hitközség október 2-án Gregorovits Velimir járeki segédlelkész 29 szavazattal Csolákovits Dragutin ó-kanizsai adminisztrátor 7 szavazata ellenében plébánossá választotta.

A baja-bátaszéki hid. Mint említettük, vasárnap tartották meg Baján az országos értekezletet a baja-bátaszéki Duna áthidalása tárgyában id. Perczel Miklós és gróf Teleki József elnöklétével. Mintegy háromszázán jelentek meg törvényhatóságok, városok, kamarák, testületek és egyesületek képviselőitében az egész Délvidékről és a Dunántúlról. Az értekezlet megállapította azt a memorandumot, melyet Lemberger Armin dr. előadó a tervezett áthidalás országos fontosságáról, tíz vármegye kiható közvetlen jelentőségéről és az államvasuti és kiviteli forgalomra való befolyásáról kidolgozott. A tolnamegyei gazdaegyesület, a pécsi kereskedelmi és iparkamara, az országos gazdasági egyesület, Szentés és Kaposvár városok, Somogy, Tolna és Baranya vármegyék pártolása után elhatározták, hogy folyó hó 24-én monstre küldöttséget küldenek a kormány tagjaihoz és országos mozgalmat indítanak, esetleg ha más-képen lehetetlen, magánvállalkozás útján létrehozzák az áthidalást. Az értekezlet után bankett volt.

Bucsubál. Cservenkan folyó hó 9-én a kaszinó helyiségeiben bucsubált rendeznek.

Az ó-becsei nemzeti szövetség. Az ó-becsei nemzeti szövetség és hölgybizottsága folyó évi október 9-én délelőtt 11 órakor a város háza dísztermében alakuló közgyűlést tart. A közgyűlés után a nagyvendéglő termében társasbéd lesz, este pedig ugyanott hangverseny. Az ünnepély sorrendje: Október 8-án este s 9-én reggel a Budapest felől érkező vendégek fogadtatása a vasúti állomáson. Október 9-én délelőtt 11 órakor alakuló közgyűlés a város háza dísztermében; délután 1 órakor társasbéd a városi nagyvendéglő termében; este 8 órakor hangverseny ugyanott. Az alakuló közgyűlés sorrendje: 1. Elnöki megnyitó beszéd s az „Országos nemzeti szövetség“ képviselőinek üdvözlése. Tartja Csopor Gyula, ó-becsei szerv. biz. elnök. 2. Dr. Bartos Andor, az „Országos nemzeti szövetség“ társelnökének díszbeszéde. 3. Az „Ó-Becsei nemzeti szövetség“ s hölgybizottságának megalakulása, tisztválasztás. 4. Zárszó. Tartja a megválasztandó elnök.

Dal- és táncestély. A zombori iparos dalárda mult hó 11-ére hirdetett, de az országos gyász miatt elhalasztott alapszabályszerű dalestélyét folyó évi október hó 15-én (szombaton) a városi színházban tartja meg. A műsort jövő számunkban hozzuk.

Kereskedelmi kongresszus. A szegedi II. országos kereskedelmi kongresszus 1898. évi október hó 16—18-ik napján lesz. Targyosorozat: Október 16-án: Megérkezés Szegedre. Október 17—18-án: Az országos gyűlés tanácskozásai. 1. Jelentés az 1896. évi kongresszus határozatainak végrehajtásáról és kapcsolatosan az intézkedések megfigyeltetése. (Előadó: Hüttl Tivadar.) 2. A kereskedelmi szerződésekre minő intézkedések volnának főveendők a magyar kereskedelem érdekében, különösen tekintettel a keletre való kivitelle. (Előadó: dr. Matlekovics Sándor.) 3. Kiváncos-e és mily irányban a kereskedelmi törvény általános revíziója? (Előadó: dr. Schreyer Jakab.) 4. Mikép szabályozandó a polgári perrendtartásban a kereskedők és iparosok könyv- és számlaköveteléseire vonatkozólag az illetékesség és ezzel összefüggésben intézkedés arról, hogy addig is a 20 frton alóli követelések illetőségének ügye sürgősen szabályoztassék. (Előadó: dr. Rósa Izsó.) 5. Minő gyakorlati intézkedések volnának a magyar ipar állandó pártolása érdekében, különösen a kereskedelem terén hathatósan megtehető? (Előadó: Gelléri Már.) 6. Kiváncos-e és minő irányban a bázaló és vándoripar ügyének rendezése? (Előadó: Deil Jenő.) 7. A kereskedők és kereskedelmi alkalmazottak nyugdíj-ügye. (Előadó: Guttmann Zsigmond, a magyar kereskedelmi nyugdíj-egyesület elnöke és Zerkovitz Emil, a kereskedelmi alkalmazottak orsz. egyesületének elnöke.) 8. A Baja-Bátaszék közti Duna áthidalás kereskedelmi fontossága. (Előadó: dr. Lemberger Armin Baja.)

Bucsubál. Torzsáról írják: A torzsai „Haladó Kör“ f. hó 2-án igen sikertelt táncmulatságot rendezett, melyen a vendégek annyira jól érezték magukat, hogy mind egy emberig együtt maradtunk kiváló kiviradig és csak a hajnal pirkadása intett hennünket arra, hogy jó lesz már nyugovóra is térni. A megjelentek közt a következő hölgyeket jegyezhetjük fel: Asszonyok: Özv. Bodorné, Gutwein Lajosné, Gutwein Lászlóné, Hamel Adolfné, Baka Béláné (Budapest), Hetteszheimer Péterné, Holzmann Ignácné, ifj. Duplza Istvánné, Schank Henrikné, Schick Mátjáné (Kula), Schick Gizella (Kula), Schneider Lajosné, Schneider Vilmosné, Taffé N.-né (Keresztur), Özv. Weberné (O Verbász), Wolf Arthurné stb. urnók. Kisasszonyok: Bodor Mariska, Hetteszheimer Juliska (Szivac), Steinmetz N. (Uj-Sóóvé), Taffé Elza (Keresztur) stb. A tiszta jövedelem 20 frt volt, mely összeghez felülfizetéssel járultak: Gutwein Lajos, Gutwein László, Schick Gyula 1—1 frttal; Steiner Károly (Petrovác), 1 frt 50 krral. Fogadják a nemeskeblű adakozók e helyen is hálás köszönetünket. Az említett összeg a királyné szobrára lett szánuva és rendeltetési helyére küldve.

Névmagyarosítás. Klein Simon, szolgabírói irnok, zombori lakos, nevet belügyminiszeri engedéllyel „Székely“-re magyarosította.

Eljegyzés. Kékezővits István, zsabylai segédjegyző eljegyezte Wodring Karolin kisasszonyt Csurogról.

Megölte a vonat. Halálos baleset történt keddén az államvasutak szabadkai állomásán; megölt a vonat egy Petrik Balázs nevű szegedi embert, aki mint munkás volt a szabadkai állomáson alkalmazva. Vonatrendezés közben történt a szerencsétlenség. Két teherszállító közte került Petrik Balázs, amelynek előbb összenyomták s aztán ledobták a vágányokra, ahol még a kerék is áthaladt a testén. Még ott a helyszínen kiszenvedett. Haláláról azonnal táviratilag értesítették hozzátartozóit.

Béke után háboru. Szabadkán Sz. járásbíró előtt tárgyalása volt a napokban két parasztasszonynak, mert egyik a másiknak becsületébe mélyen beleagzott. A kibékülés sikerült is s a felek barátságban hagyták el a tárgyaló-termet. A béke azonban nem tartott sokáig, mert alig hogy kiléptek az utcára, meggondolták, hogy mégis csak jobb lesz, ha ismét összevesznek, mert ugy sem lesznek jó barátságban s még sokszor lesz dolguk a bíró előtt. Ugy is történt, az utcán hajba kaptak s két reudór választotta el őket egymástól.

Névmagyarosítás. Belügyminiszeri engedéllyel a vezetékneveiket megmagyarosították: Schock Frigyes alpar-pusztai lakos Sok-ra, Schönberger Alajos bikilyi lakos Szabados-ra, Szikora Imre topolyai lakos Szilágyi-ra, Tomik János topolyai lakos Angyal-ra, Wagner Ferenc kis-kéri lakos Kovács-ra, Wagner István alpar-pusztai lakos Bognár-ra, Schwarcz Adolf bajmői lakos Székely-re.

Halált okozó bab. Bajsanszki Angelina ó-becsei 8 éves leánya a napokban társával együtt babbal játszadozott. Játékközben a leánya egy babszemet a szájába vett és az valamiképen a gégejébe fútt s úgy beszorult, hogy kiköbögni nem bírta, a fuldokló leány szülei észrevették a bajt és rögtön orvosi segélyért futottak, de már késő volt a segély, a szerencsétlen leánya rövid kioldás után megfult.

Vonatok indulása és érkezése Zomborban. Az október hó 1-től érvényes vasúti menetrend szerint Zomborban a következő időkben érkeznek, illetve indulnak a vonatok:

1. Szabadka felé indulás: Reggel 6 óra 46 per-

kor személyvonat, déli 11 óra 54 perkor személyvonat és esti 8 óra 35 perkor vegyesvonat.

2. Szabadka felől érkezés: Reggeli 6 óra 45 perkor vegyesvonat, délutáni 3 óra 34 perkor személyvonat és esti 8 óra 34 perkor személyvonat.

3. Gombos felé indulás: Reggeli 6 óra 55 perkor vegyesvonat, délutáni 3 óra 41 perkor személyvonat, és esti 8 óra 41 perkor személyvonat.

4. Gombos felől érkezés: Reggeli 6 óra 39 perkor személyvonat, déli 11 óra 47 perkor személyvonat és esti 8 óra 25 perkor vegyesvonat.

5. Baja felé indulás: Reggeli 7 óra 05 perkor személyvonat, délutáni 4 óra 05 perkor vegyesvonat.

6. Baja felől érkezés: Reggeli 6 óra 25 perkor vegyesvonat, délutáni 3 óra 23 perkor személyvonat.

7. Ujvidék felé indulás: Hajnali 2 óra 55 perkor vegyesvonat, délutáni 3 óra 51 perkor személyvonat.

8. Ujvidék felől érkezés: Reggeli 6 óra 30 perkor személyvonat, esti 7 óra 17 perkor vegyesvonat.

Művészet és irodalom.

Gyurka és Sándor a címe Herczeg Ferenc új regényének, melyet az Uj Idők e heti számában kezdett meg. A híres Gyurkovics család legifjabb két csemetjének vidám élményeit írja meg abban a szerző és már a bevezetés humora mutatja, hogy a férfinemben Gyurkovicsok jó kedv, kalandvágy és érdekesség dolgában nem maradnak el a híres hét leány mögött. — Szikra, a Bevándorlók című regény szellemes szerzője ismét a magyar gentry életéből ad egy megkapó rajzot, Bródy Sándor érzelmes novellával közölte az új énegyedet. Azonfelül számos érdekes társadalmi cikk és apróság van a díszes fűzetben. Az illusztrációk sorában kiválóan Pataky László „Ószi szántás“ című rajza, Margitay Tihamér két kedves geureképe, a kínai fővárost bemutató fényképfelvételek, a Park-klub képei és számos más kisebb rajz, mely a heti eseményeket fargyalja. Az Uj Idők a művelt magyar család közönlönye, programja három szobán foglalható össze: magyarosság, előkelőség, érdekesség. A ki az Uj Idők irányával és szellemével megismerkedni akar, annak a kiadóhivatal (Budapest, Andrásy-ut 10. sz.) kívánatra ingyen küld mutatónyomatot. Előfizetési ára negyedévre 2 frt.

CSARNOK.

GYURKA ÉS SÁNDOR.*

(Újabb adatok a Gyurkovics-fluk történetéhez.)

Írta: Herczeg Ferenc.

Előszó.

Mikor évekkkel ezelőtt kiadtam a Gyurkovics-fluk történetét, ilyen szavakkal szakitottam félbe följegyzéseimet: „Szeretnék még egyet-mást elmondani Gyurka és Sándorka viselt dolgaiból, de a fiatal urak (különösen a legkisebbik!) egyelőre még minden komolyság hiányában szikölködnek, ugy, hogy mostanában nem is mertem őket türelmes olvasóimmal közdlebről megismertetni. Talán még benő a fejük lágya...“

Jelentem most már, hogy a várt örvendetes esemény bekövetkezett: a fiatal urak fejélagya benőtt.

Afelől már régebben biztos voltam, hogy a Gyurkáé benőtt. Ő főszoalabíró a délvideken és a szorgalmas újság-olvasók emlékeztetnek a nevére a földosztó mozgalom idejéből, mikor a toloncolás terén kifejtett nagyszabású tevékenységével vonta magára az általános figyelmet. Egy pártönkivüli képviselő a belügyminiszterhez intézett interpellációjában akkoriban kifejezést is adott a Gyurkovics-féle tömeges etoloncolási rendszer törvényes és opportunus voltával szemben táplált erős kéteyleink: Gyurka azonban provokáltatta a honatyát és mivel a párbajnál igen lovgiasan viselkedett, megnyerte ellenfelének rokonszenvét és senki azóta sem kételkedik benne, hogy korrekt tisztviselő.

Ami Sándort illeti, azt mondtam, hogy az ő feje lágya is benőtt. Nos igen, lelkiismeretem tulságos megterhelése nélkül ismételtetem, hogy nagyjában legalább benőtt.

Ezről a tényről alkalmam volt személyesen meggyőződni, mikor az utolsó képviselőválasztás idejében Bajna városában akadt dolgom. Kocsin tettem meg az utat oda és a fuvarosom a város végén, a régi tűzkereszárnya mögött álló Betekints-koresmánál megállapodott, hogy meg-itassa a lovait. A képviselőválasztás ugyan már két nappal ezelőtt esett meg (tudvalevőleg Gyurkovics Milán fényes győzedelmével végződött), a koresma tetején azonban még akkor is ott lengett a nagy zászló: Eljen Gyurkovics Milán képviselőjelöltünk! Az ivóból pedig cimbalomszó és zavart láma hallatszott.

Inkább unalmamban, mint kíváncsiságból, leszálltam a kocsiról, hogy betekintssek a koresmába.

Egy megyei hajdu azonban előlatta az utamat.

— Nem lehet bemenni, tekintetes ur!

— Miért nem?

— A Gyurkovics urak mulatnak odabenn, mondta jóakaróan.

E pillanatban pisztolylövés és erős üvegesörömpölés hallatszott az ivóból, fölöslegessé téve a további magyarázatot. Az első lövést őt másik követte, rövid időközökben... Az ajtón két ijedtképu cigány ugrott ki, egy harmadik kontrás pedig utánuk az ablakból:

— Gyertek vissza, bibások, hiszen csak hatlövétű a nagyságos ur revolvere!

A kontrásokkal én is beléptem az ivóba. Csak egy Gyurkovics mulatott odabenn: Sándorka; a megyei hajdu alkalmasint azért beszélt Gyurkovics urakról, mivel a szintén jelenlevő Horkay Ferit is a családhoz számítottá.

Odakünn erősen sütött a nap, de az asztalon mégis több lámpás és vagy harminc, boros üvegebe dugott fagygyugyertya égett.

— Világot! Még több világot! — kiáltotta éppen akkor Sándorka.

A csapós behozta az istálló-lámpást is.

— Mit csináltak itt? kérdeztem kíváncsian.

— Korteskedünk? mondta Sándor önézetesen.

— Egy hete már se éjjelünk, se nappalunk! panaszkodott Horkay.

— Mindig csak dolgozunk és készítjük Milánnak a talajt! toldotta meg Sándorka.

* Az „Uj Idők“ képes hetilap e heti számából.

— Bizony, ha mi nem volnánk, elhasalna a monoklis, mint a béka!

Megjegyzem, hogy hármunkon kívül még csak a cigány és a csapos volt az ivóban; legjobb akarattal se tudtam tehát megérteni, hogy miféle talajt dolgoznak meg.

— De hiszen a választás már meg is volt, két nappal ezelőtt!

Ez a kijelentésem láthatólag zavarba hozta őket.

— Becsületszavadra mondom?

— Becsületszavamra!

— Akkor menjünk szavazni, — sürgette Sándorka — hogy le ne késsünk véletlenül.

Nehezen sikerült csak megértetnem velük, hogy a buzgalmuk immár kárba veszett, mivel Milán, miként a lapokból tudtam, átvette a mandátumát és Budapestre utazott.

— Ezt tisztán nekünk köszönheti, — bizonygatta Sándor. — Ha mi nem vagyunk, elhasal, mint a béka.

— Cigány, tust! kiálltotta Horkay. Most már igyunk egyet a győzelmünkre!

(A két sógor azontul is állhatatosan ragaszkodott meggyőződéséhez, hogy Milán tisztára csak az ő buzgalmuknak köszönheti mandátumát és később, mikor a képviselő makacsul megtagadta a Betekints számlájának kifejtését, ebben nemcsak nagy háládatlanságot láttak, de abban is megegyeztek, hogy a Milán pozíciója nagyon megrendült a kerületben.)

A Betekints-beli találkozásunkat különben csak azért említettem, mivel akkor győződtem meg róla, hogy Gyurkovics Sándor most már társadalmi tényező számba megy a vármegyében és hogy nem lehet róla többé mint gyerekmerről beszélni. A szeles subanéból érett férfi lett. Megerősödött és megkomolyodott. A nehéz szökeket félkézrel is oda tudta vagdosni a falhoz, ha pedig megköttette magát egy egy nőfőben, akkor a terrorista hajlamokkal bírő Horkay is kénytelen volt meghajolni akarata előtt.

Ez a tapasztalásom azt a meggyőződést érlelte meg bennem, hogy most már nem való, hogy továbbra is véka alá rejtsem a legkisebb két Gyurkovics-fiu mécsesét.

A következő — egymással csak lazán összefüggő — rajzok sorozata ennek a belső kényszernek igénytelen produktuma.

Meg akarom még jegyezni, hogy ezuttal kimerítőben kell foglalkoznunk egyik hősnünknek, névszerint Gyurkának, gyermekkorával. Ezt azért tartom szükségesnek, mivel a későbbi főszolgabírói serdült éveiben oly példátlan és életbe vágó lépésre határozta magát, mely nemcsak a Gyurkovics-család, hanem az egész délvidéki uri társaság kebelében kínos szenzációt, sőt elkeseredést és megbotrányozást keltett; ha már most igaz az, hogy a gyermek játékaiban megnyilatkoznak a későbbi férfi jellemi sajátosságai, akkor meglehet, hogy ilyen módon megatláljuk a lélektani kulesot, mely elől kippattannak a főszolgabírói szív titkos fiókjai és mely érthetővé teszi azt, ami ma egész Bács-Bodrogh szemében érthetetlennek látszik.

Aki önközül elolvasta a Gyurkovics-fiu krónikáját, az régi ismerősökkel fog találkozni De ha valaki nem olvasta el, az se nagy baj.

Tanuló évek.

A kecskebéka és a tűzergomb.

Huszárka rajztanár ur a bajnai gimnázium nyitott ablakában állott és szomorú megdöbbenéssel nézte azt a két kis fiút, aki odalenn a piac kövezetén hempergve, azon buzgólkodott, hogy darabokra tépje egymást. Az egyik fiu barna volt és bájos, mint egy amoretta, a másik szöke és rózsás arcu, mint egy dühös angyalka. Az amoretta az angyalka mellén térdelt és két kezével erősen belemarkolt annak selymes szöke hajába, az angyal viszont kicsi kezével oly erősen szoritotta össze az amoretta torkát, hogy már csak lihegve tudott lélekezni.

— Eressz el, gazember! hörögte az amoretta.

— Eressz el, te kutya: lihegte az angyal.

— Nem eresztessz el?

A következő pillanatban már nem lehetett látni se angyalt, se amoretta, csak egy kavargó porfelhőt, mely a két kigyógygységgel forgó és rugdaló ellenség fölött kavargott.

A szomszédos házak ablakából megbotrányozó emberek nézték a küzdelmet. Egyik-másik szülő az ablakhoz hívta csemetéjét, hogy elrejtentő példával hasson az erkölcsi érzületére.

— Látod, fiam, ilyenek a vásott gyerekek, akiket nem szeret a jó Isten!

A leánykák meg is seppentek, de a fiucskák szemében harcias tűz csillogott, a szívüket pedig heroikus vágyak dagasztották. Hej, mindegyiküknek volt egy testvérkéje, vagy jó pajtása, akit alkalom adtán így szeretett volna elpáholni, mint most a végleg fölülkerekedő barna fiu páholta a szöket.

Huszárka rajztanár időközben megsokalta a dolgot.

— Elefántovics, — mondta — azonnal eredj le és válaszolj el azt a két dühös kölyköt.

Elefántovics föluggott a rajzdeszkája mellől és sietett a megfeszített küldetésnek eleget tenni. Hosszu, leányos arcú és pedáns gondallal öltözött fiu volt, akit az összes bajnai iskolásgyerekek mint a tanárok spionját gyűlöttek. Soha sem játszott a többi fiuval és mindig első eminus volt. Igaz, hogy minden tantárgyból privátórát vett, még a hittanból is.

Mikor Elefántovics odaért a verekedőkhez, a szöke fiu már harc képtelen volt és minden ellenállás nélkül tűrte az ütlegeket. A békekövet megragadta az irtalmatlan győző kezét és szigorúan rákiáltott:

— Huszárka tanár ur azt parancsolja, hogy azonnal hagyjátok abba!

A kisebbik fiu villámgyorsasággal kikisült ellenfelének körmei közül és talpra ugrott. De ahelyett, hogy megköszönne volna a jó időben jött segítséget, haragosan fordult megmentője ellen:

— Hogy mersz beleavatkozni a mi dolgunkba, hiszen mi testvérek vagyunk!

— Igen, — kiálltotta a nagyobbik fiu — ez az én öcsém és ha agyon is verem, ahhoz senkinek semmi köze!

— Majd megmondom a Huszárka tanár urnak, — fenyegette őket a békekövet.

— Megmondod? Nesze, spión!

E szavakkal az angyalka megforgatta kezében a szíjon függő könyvesomót és fültörőn ütötte Elefántovicsot, az amoretta pedig hirtelen gáncsot vetett a hátrálónak úgy, hogy az elvágódott a kövezeten. Néhányat még ráütöttek, aztán fölkerelkedtek és nyilésben elfutottak a tűzérkaszárnya irányában. A visszavonulásuk azonban nem lett volna rendezett, ha a sarkon meg nem állapodtak volna egy kicsit, hogy számárfület mutassanak a póruljárt békekövetnek és hogy gunyolódva kiáltásák feléje:

— Spión! Spión!

Elefántovics föltápaszkodott és miközben zokogott, mint egy leány, visszament oda, ahonnan jött. A lába ugyan nem szenvedett kárt, de azért gyors elhatározással bicegni kezdett, mikor belépett a terembe, hogy annál példásabb legyen majd vakmerő ellenségeinek büntetése. A verés, amit kapott, láthatólag lélekemelő hatással volt összes osztálytársaira. A fiuk arca sugárzott a kellemes meglepetéstől, kettő-három pepig hirtelen lebukott a pad alá, hogy ott küzdjön az öröm deliriumával.

— Mi a neve annak a két haszontalan fickónak? kérdezte Huszárka tanár ur!

Gyurkovics György és Gyurkovics Sándor, — mondta a követ, kövök közt. — Az ismétlő a másodikban, a kisebbik az elsőbe jár...

Miközben Huszárka ur a követjének személyében közvetve megsértett tanári tekintélynek adandó példás elégtétel módozatai fölött elmélkedett, addig a kaszárnya-utca közel volt hozzá, hogy gyászos színhelyévé legyen egy újabb testvér-vizálynak. Gyurka ugyanis itt megint ráta-madt az öcsésére:

— Ide adod a békámat?

— Nem a tied a béka, hanem az enyém!

— Nem én fogtam?

— Nem az én picimmal fogtad?

— Aszondom, add ide?

Sándorka a térdéig érő és meglehetősen kopott kis bárszónadrágja zsebébe nyúlt, ahol az Eriszalmává lett kecskebékát rejtegette és minél tovább kotorászott a zseben, annál inkább megenyhült arcának sötét kifejezése.

— Most már odaadom, mondta végül előzékenyen. Gyurka gyors pillantással megértette Sándorka engedékenysége okát: a harc hevében agyonnyomták és szétlapították a szegény békát.

— Edd meg, biztatta öcsését.

E pillanatban egy fehérruhás cukrász-inas ment el mellettük, tálaló deszkával a fején és füstölő cigarettával a szájában. Ügyesen és biztosan vitte a deszkát, amelyen cukros habbal lett nagy üvegtál állott.

A fiuk egyet gondoltak, mikor szikrázó szemmel néztek össze. Gyurka felvett a földről egy eldobott cigarettavéget és az inas után sietett.

— Boesánat, cukrász ur, nem adna egy kis tüzet?

— Szívesen...

Miközben Gyurka rágyújtott, Sándorka észrevétlenül belopta a habostálba a béka-hullát. Azután jó egyetértésben folytatták utjukat, arcukat lelki megkönnyebbülés és bizonyos önértet kifejezésével, mint aféle termékeny tehetőségek, akik saját lelki világukat egy új ötlettel gazdagították.

Sándor illedelmesen megkérdezte egy kövér úrtól, hány óra van s midőn megtudta, hogy csak egy fél óra múlva lesz ebéd ideje, fivérével a kaszárnyatérben pitykázó s meglehetősen vegyes elemekből álló fiu-társasághoz csatlakozott. Gyurkát csakhamar megszálotta a játék ördöge. Leacsavart a nadrájról egy fölösleges gombot s kijelentette, hogy ő is játszana fog. Egy meztelős kamasz megvetően utasította vissza.

— Mit akarsz azzal a hitvány nadrággombbal? Mi itt füles pitykével játszunk és katonagombokkal... Egy katonagomb öt pityke, egy pityke öt nadrággomb.

Gyurka, a maga árva nadrággombjával a markában, pirulva állott a dölyfős töképezések között. A büszke lelke nem tudta eltűrni ezt a megaláztatást.

APRÓ TÖRTÉNETEK.

(Az életből elvesve.)

Írta: Del Toró.

XVII.

A régi diák életéből.

Mikor a nemes „magistrátus“ hosszu idő után, kézzel foghatólag is, belátta azt, hogy a csuláiban járó barátoknak a tanítása már csak annyit ér, mint a szentelt víz: se árt, se használ, — fölmondta nékik a szolgálatot és a kor igényeinek megfelelőleg világi tanárokat alkalmazott a patronatusa alatt álló gimnáziumban.

Azóta osztán mindig világi emberek „deklínáltak“ a szegény diákok hátán az „álát“ vagy a „mensát“. A „skutika“ is eltűnt és helyette divatba jött a „carcer.“

Ez olyan „asylum“ volt, hogy a hová, ha kétszer bejutott a diák-mester-ember, bátran a nyakába akasztotta a tarisznyáját és mehetett Tolnába-Baranyába: mendikálni.

Persze, a világi tanárok között, kezdetben találkozott: tót is, német is, cseh is elegendő, csak magyar ember nem. De hát kezdetnek ez is jó volt.

Magyar ember még akkor nem igen adta a fejét erre a koldus pályára, mert 400 sein forintért napszámban is kilehellette a lelkét és nem kellett abban a nagy „csemetés kertben“, a hol a haza leendő oszlopai nevelődtek föl, egész napon át fáradtságosan gyomlálni.

Csak később, midőn egy erős szello elsodorta ezt a „kvodlibet“ népet a földszinéről, töltötték be a helyöket kiváló magyar emberek. Magnak azonban egy mégis megmaradt közülök a b... i gimnáziumban, a ki magyarnak vallotta ugyan magát, de a valódi nemzetiségét még nagyító üveggel sem lehetett volna igazán megállapítani.

Ha az ember az életmódját tekintette, nyilván tónak kvalifikálta volna, mivel hogy hát nagyon szerette a krumplit; ha pedig a kifejezéseit vette bonckés alá, akkor meg tisztán csehnek deklarálta volna, mivel hogy hát „Venclieskó“ nyelvén nagy előszeretettel szokott elterefelni.

Hát mondom, ez az egy megmaradt magnak.

Nem volt neki más büne, minthogy az ég ura, a ki gondoskodik a mezők virágairól, meg a lég madarairól, megáldotta vagy nyolc neveletlen gyerekekkel, de nem igen gondoskodott az eltartásukról.

Nem csoda, ha szegény volt ez a professzor, mint a templom egere. Hogy azonban valamiképp mégis fentarthassa a nagyszámu családját, hát rendszeren 3—4 kosztos diákot is tartott.

Gondolta magában: ha nem csurog, csöpög.

Hanem akármilyen jó matematikus volt is, még sem tudta kilogaritmizálni, hogy mennyit lehet és szabad fölhasználni egy napra, hogy az egész hónapban kijöhessen a szegényes jövedelméből. Ő tervezett, az asszony végeztet.

Igy azután gyakran megtörtént, hogy a hónap vége felé üresen álltak a fazekak a tűzhelyen. Legfeljebb — a látszat kedvéért — egy hatalmas fazék rottyogott, a többi kollegái között, vizenyös krumplival telítve.

Ilyenkor aztán erősen kellett gondoskodni arról is, hogy a kosztos diákok valahogy haza ne vetődjenek az üres asztalhoz. Mert tudvalevő dolog az, hogy a kosztos diákok nemcsak az Isten igéjével szeretnek élni, hanem kenyérral és hussal is; a „garnirungot“, akár krumpli, akár bab legyen is az, szívesen elengedik.

Hát az öreg tanár ur — gondolom, hogy Urbanek névre hallgatott — erről nagyon is gondoskodott.

Mikor a pénzügyi helyzet otthon olyan szomorú állapotot öltött, hogy nem lehetett „bikát“ váltani, kicsi meg még a „présben“ volt, Urbanek tanár ur ilyenkor rendszeren valami fursangos okból lezáratta a kosztos diákjait. Eleinte csak túrték a gyerekek ezt az „infamis helyzetet“, de később — mivel igen gyakran fordult elő — nagyon is túrelmetlenek kezdtek lenni és minden áron iparkodtak magukról lerázni a meg nem érdemelt „rablilineseket.“

Történt egyszer, hogy, egy a hónap vége felé, megint beütött Urbanekéknál a „krach.“ Az öreg azonban törte a kopaszodó fejét, hogy micsoda okkal-móddal marasztalja el a kosztos diákjait papiros gombóra. De a jó gondolat most nem akart megszületni. Bement tehát az osztályba és a jó Istenre bízván a sorsát; elkezdett ma gyarázni.

Epen ezt a trigonometriai tételt vezette le a táblán: $\sin. \frac{x}{\cos. \frac{x}{\tan. x}}$

Es mert oly szépen sikerült a levezetés, a végén azt mondta magában:

— Quod erat demonstrandum!

A diákoknak is tetszett a tétel, tehát örömmel unisónó visszamondták, hogy: „Quod erat demonstrandum“...

Az öregnek hirtelen észbe jutott az otthon rottyogó krumplis fazék, kapott az alkalmon és így szólt:

Micsodá? ... maguk merészelték demonstrálni egy tanár urnak? ... Itt maradjatok a zegis osztj ebídre!

Természetes, hogy ebbe az invitióba a kosztos diákjai is beleértődtek.

E nem várt kijelentés a diákok arcáról csakhamar eltűntette a mosolyt, de az öreg is gyorsan elpárolgott a katedrálról.

A delet elhúzták a toronyban, de az ott marasztalt diákok számára nem terítették.

Urbanek otthon letelepedett az asztalhoz a 8 neveletlen gyermekével és kanálzámmra ette a fene nagy krumplistálból a tudományt, hogy majdan, ha kell, lapátzámmra adhassa ki. Nem is gondolt arra, hogy az ő kosztos diákjai mit művelnek.

A kosztos diákjai között volt egy megermett bunyó gyerek is, a szabadkai szállásokról. Nevezük csak: Jásónak. Olyan hatalmas fickó volt ez már az ötödik osztályban, hogy akármelyik hadseregbe beillet volna zászlótartónak. Hallgattak is a szavára, mint a hű katona a vezérére. Ez azt mondta a többi sorsainak:

— Gyerekek! rabok legyünk, vagy szabadok! Válasszatok! ...

— Szabadok ... ordították valamennyien tele torokkal, mert a gyomor diktálta beléjük a bátorságot.

— No, hát akkor utánam!

Es mentek mint egy ember, hazafelé, ebédre.

Az öreg Urbaneket a guta környékezte, midőn a kosztos diákjait a szobába lépni látta. Hirtelen a nagy tál krumplira borította az asztalkendőt.

Hanem ezek nem hagytak magukon kifogni. Félretolták az Urbanek-csemetéket és helyet foglaltak az asztalnál.

Jásó pedig megfogta a gözölgő tálat mind a két kezével és haragosan kérdezte:

— Mi van abban a táliban?

— Semmisse ván — mondta rá az öreg.

— Azt is megeszem, mert éhes vagyok — felelte Jásó és húzta maga felé a tálat.

A professzor is megfogta két kezével a tálat és szintén maga felé húzta, mondván:

— Hocide az á krumpli ...

— Nem adom — mondta röviden Jásó.

— Hocide, há mondok! ... kiálltotta mérgesen ismét Urbanek.

— Nem adom!

— Hát nem hocide az á krrumpli! ... mondta magából kikelve Urbanek és nagyot rántott a tálon, hogy — a mozdulatából ítélve — Jásó fejéhez simítsa minde- nestől.

Jásó élven a gyanuval, hirtelen kiengedte a kezéből a tálat, az bukfcenet vetett az asztalon és a krumpli „cuspájz“ a következő pillanatban ott ragyogott az öreg szakállán, ruháján és kezein. Sőt még a padlóra is jutott bőven.

Az öreg ugy nézet ki, mint ha csirizzel vonták volna be tetőtől-talpig.

Persze az ebédnek vége volt, de vége volt a Jásó diák-életének is. Uti-laput kötötték a talpára és világnak eresztették a gimnáziumból.

Hanem ez a história megérte azt.

Azóta a Jásó is bejárta tán a világot, az öreg is már örökös nyugalomba vonult, hanem a tettők az felejt- hetlen lesz addig, míg egyszer krumpli terem ezen a sártekén.

Közgazdaság.

Minő trágyát használjunk kultúr- növényeinknél?

Gabonaféléink nagyon hálásak nitrogén trágyázás iránt, feltéve, hogy a többi fontos növényi tápanyagok, mindenekelőtt a foszfor-sav és káli elegendő mennyiségben vannak a talajban jelen. Egyáltalán a műtrágyafélék alkalmazásánál mindig szem előtt kell tartani azon körülményt, miszerint növényeink nem élnek növényi tápanyagokból, hanem különféle anyagokból összetett táplálékot kívánnak, s ha azt akarjuk, hogy kultúr-növényeink gyarapodjanak, kell hogy azon tápanyagokat nyújtsuk nekik, melyekre szükségük van. Megfelelő mennyiségű szuperfoszfáttal és káli-trágyával bensőleg összekevert nitrogén trágyát igényelnek a tavaszi gabonafélék, a kapásnövények, burgonya, dohány, takarmány-repa és mások; e célra legalkalmasabb a salétromlégény, kivéve árpa alá, miután az amoniák-nitrogén káli és foszfor-savas trágyázás mellett sűrűzősre alkalmasabb termést szolgáltat. A hüvelyes növények trágyázásánál (borsó, lencse, búkköny, bab, stb.) valamint az

összes herefélekkel a nitrogéntrágyázás jóformán tekintetbe sem jön, mert mindezen növények u. n. lényeggyűjtők, vagyis táplálkozásuk alkalmával nincsenek a talaj nitrogénjére utalva, amennyiben azon tulajdonságkal bírnak, hogy a levegő nitrogénjéből képesek táplálkozni.

Már a régi időkben is megfigyelték, hogy a herefélek vagy hüvelyesek után következő gabona a legsebbe fejlődésű volt, de elődeink természetesen nem ismerték ennek magyarázatát. Ezen növények nagy gyökérzet maradványukban, valamint lehullott leveleikben nitrogént hagynak a szántóföldön, mint igen hatóságos nitrogéntrágyát. A rétek trágyázására a nitrogén szintén nem ajánlatos. A rétek mindenekelőtt elegendő mennyiségű foszforsavat kívánnak elegendő mennyiségű káliummal egyetemben. Száraz réteken hektáronként ajánlható 6 métermázsas jó minőségű káli-szuperfoszfát, nedves, tőzeges és savanyu réteken ellenben 8 métermázsas; e trágya elbirtéke előtt nagyon célszerű a rétet jól megborítani. Epen így van ez a here, búkköny és csillagfűrt területeinél, melyek három évenként gabona közé vagy mindjárt a gabona learatása után vethetők, igen jól diszlenek s ha megnöttek vagy feltakarmanozhatók vagy pedig istállótrágya helyett alászánthatók, ez esetben az istállótrágyánál olcsóbb trágyázást érünk el. Számos természetlen homok- és nehéz vízbeesetőképességgel bíró agyagtalaj vált ily háromszor-négyszer megismételt zöldtrágyázás következtében termékeny talajjává. Általánosságban a trágyázás foszforsavval és pedig különösen szuperfoszfáttal, a legnagyobb jelentőséggel bír, különösen az olyan gazdaságok üzemeiben, melyek mindaddig műtrágya használatától idegenkedtek. Különösen a kisgazdák üzemeiben a szántóföld ez előtt soha sem kapott elegendő pótlást az elszállított foszforsavért s miután az istállótrágya magában erre nem volt képes, természetes, hogy a szem- és lőhere termések csökkentek. Ez okból — a mint azt már többször hangzottunk — a talaj a legtöbb esetben foszforsavban szegény, mely állítást a gyakorlat azzal igazolja, hogy egyszeri 4-6 métermázsas szuperfoszfát elbirtéke után hektáronként mindenütt igen jelentékeny termésteremtéseket értek el. Minden trágyázás alap-egysége kell, hogy a foszforsav képezze s csak másodsorban az egyes növények szükséglete szerint szükséges a nitrogén és a kálium. A foszforsav, mely könnyen oldható, tehát a növények által közvetlenül felvehető alakban van a jól készített szuperfoszfátokban, a fiatal vetés legfontosabb táplálékát képezi, megkésztet a termést és javítja az egész gazdasági üzemet. Tavaszra alkalmazzuk ép oly gyors és biztos hatáson. A gazdák feladatát képezi, hogy a folyton szaporodó népség számára szükséges táplálékot magából a földből kinyerjék. Az ezen cél elérésére szükséges eszközök megvan- nak adva az olcsó termésközpontú trágyafélékben, hogy kétszeres mennyiségű réti és lőhere szénát, kétszeres mennyiségű istállótrágyát és jelentékenyen nagyobb szemtermésket biztosan hozhasson létre; kicsiny a kiadás, csekély a munkatöbblet, és nagy az öröm, látva a szépen diszáló szántóföldeket és nagy terméseredményeket felannyi vetőmaggal, kevesebb csapadékkal diszlenek kultúránövényeink. A talaj nitrogéntartalma humuszkepzők és pillangósok által gyarapodik s ezáltal megfelelő utótrágyázással nagyobb terméshozamokat biztosítunk.

8402. sz.
kig. 1898.

Pályázat.

Leköszönés folytán megüresült új-futaki segédjegyzői állásra pályázatot nyitok és felhívom a pályázni óhajto- kat, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényüket **f. évi október hó 31-ig** hozzám annál is inkább nyújtsák be, mert a később beérkező kérvényeket figyelembe nem vehetem.

Ezen állással évi 400 frtnyi fizetés van egybekötve. Megjegyzem, hogy a hivatalos nyelven kívül a német nyelv bírása okvetlenül megkívánatik. Ujvidék, 1898. évi szeptember hó 29-én.

Michailovits,
főszolgabíró.

3-2

937. szám.
1898.

Árverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a zombori tekintetes kir. járásbíró 1890. évi 21/kpp. számú végzése következtében dr. Pataj Sándor zombori ügyvéd által Schöffner Samu zombori lakos javára néhai Hengen Rozmann Mária volt sztanisicsi lakosnő ellen képv. dr. Jovánovits József zombori ügyvéd ügygondnok által 45 frt 91 kr és járulékaik erejéig foganatosított kielégítési végrehajtás után lefoglalt és 359 frtra becsült butor és ágynemű, 4 mm. buza és 50 mm. zabból álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a zombori tek. kir. járásbíró V. 482/2 1898. sz. végzése folytán 10 frt hátralékos tőkekövetelés, ennek 1891. évi január hó 1. ső napjától járó 6% kamatai és eddig összesen 31 forintban bíróilag már megállapított költségek erejéig Sztanisicson a község házában leendő eszközzésére 1898-ik évi október hó 18-ik napjának délelőtti 9 órája határidőül kintűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Kelt Zomborban, 1898. évi október hó 4-én.

Cservenka Lajos,
kir. bir. végrehajtó.

10110. sz.
tkvi 1898.

Árverési hirdetmény.

A zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Pótz József végrehajtónak Franyó István végrehajtást szenvedő elleni 1450 frt tőkekövetelés és járulékaik iránti végrehajtási ügyében a zombori kir. törvényszék területén lévő és Sztanisicson fekvő, a sztanisicsi 2461. sz. betétben Franyó István és neje sz. Trenka Anna nevében álló A. I. 1-11. sorsz. a foglalt 1/4 telek földből Franyó Istvánt megillető jutaléka az újabb árverést 891 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1898. évi október hó 13-ik napján délelőtti 10 órakor Sztanisics község házában meg- tartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis 89 frt 10 krt készpénzben, vagy az 1881. évi LX-ik törvényikk 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyminis- teri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismer- vényt átszoigáltatni.

Kelt Zomborban, 1898. évi augusztus hó 2-án.
A zombori kir. tvszék mint telekkönyvi hatóság.

Radány Péter,
kir. tvszéki bíró.

11103. sz.
tkvi 1898.

Árverési hirdetmény.

A zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Bács-Bodrogh megye árvaapéntára végrehajtónak Hahn Mihály és neje Grumbier Borbála végrehajtást szenvedő elleni 69 frt 49 kr tőkekövetelés és járulékaik iránti végrehajtási ügyében a zombori kir. törvényszék és kir. járásbíró területén lévő, Kerynyán fekvő, a kerynyai 1108. számú betétben foglalt Hahn Mihály és neje Grumbier Borbála nevében álló A. 1347/20 hr. 492. ö. i. sz. ház és 74 ö. l. beltelekre 400 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban az újabb árverést elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1898-ik évi november hó 2-ik napján délelőtti 10 órakor Kerynya község házában meg- tartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis 40 forintot készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t. c. 42-ik §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyminis- teri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismer- vényt átszoigáltatni.

Kelt Zomborban, 1898. évi szeptember hó 12-én.
A zombori kir. tvszék mint telekkönyvi hatóság.

Radány Péter,
kir. tvszéki bíró.

Irodánkba egy kezdő fizetéses GYAKORNOKOT keresünk.

Zombori első Gózmalom és Fürdő-Részvénytársaság.

2-2

3037. sz.
tkvi 1898.

Árverési hirdetmény.

A zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Menich István végrehaj- totónak Hemele Antal végrehajtást szenvedő elleni 60 frt tőkekövetelés és járulékaik iránti végrehajtási ügy- ben a zombori kir. törvényszék (a zombori kir. járás- bíróság) területén lévő s Sztanisicson fekvő, a szta- nisicsi 136. sz. betétben Hemele Antal és neje sz. Tic Mária, ugy Bruder Gáspár tulajdonánál bejegyzett s A. I. 1-4. sorszámig foglalt 793, 794 és 795. sz. birtokrészletekből és a közös legeiónek egy/2101-ed részéből álló egész jószágtestre 432 frtban, továbbá a sztanisicsi 716. sz. betétben Hemele Antal és neje szül. Tic Mária tulajdonánál bejegyzett A. 1. 2543. hr. sz. 303 öles egész szőlőre 106 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1898-ik évi november hó 3-ik napján délelőtti 10 órakor Sztanisics község házában meg- tartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t. c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. november hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyminis- teri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelye- zéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszo- gáltatni.

Kelt Zomborban, 1898. évi augusztus hó 13-án.

A zombori kir. tvszék mint telekkönyvi hatóság.

Szedressy,
kir. tvszéki bíró.

9140 szám.
tkvi 1898.

Árverési hirdetmény.

A zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Gauder szül. Hahn Teréz végrehajtónak Pincz Teréz férj Bonifarth Mátyásné végrehajtást szenvedő elleni 340 frt tőkekövetelés és járulékaik iránti végrehajtási ügyében a zombori kir. törvényszék (a zombori kir. járásbíró) területén lévő és Kerynya községében fekvő, a kerynyai 649. sz. tjkvben A. I. 1. sor, 673., 674 hr. 365. ö. i. sz. a. foglalt és Pincz Teréz férj. Bonifarth Mátyásné nevében álló és 496 ö. l. területtel bíró ház, udvar és kertre a C. I. sorsz. a. Nitsch Johanna javára bekebelezett életfogytiglani lakhatási és használati szolgálmi jog épségben tartása mellett 460 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1898. évi október hó 31-ik napján délelőtti 10 órakor Kerynya község házában meg- tartandó nyilvános árverésen a megállapított ki- kiáltási áron alul is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis 46 forintot készpénzben, vagy az 1881. évi LX. törvényikk 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyminis- teri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismer- vényt átszoigáltatni.

Kelt Zomborban, 1898. évi augusztus hó 11-én.

A zombori kir. tvszék mint telekkönyvi hatóság.

Szedressy,
kir. tvszéki bíró.

952. szám.
1898.

Árverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az ujvidéki tek. kir. járásbíró 1898. évi Sp. I. 206/3. számú végzése következtében dr. Balla Aladár ujvidéki ügyvéd által képviselt Lakits és Balla ujvidéki cég javára Angeli Miklós csonoplyai lakos ellen 40 frt 32 kr és járulékaik erejéig foganatosított kielégítési végrehajtás után felülfoglalt és 1250 frtra becsült Umráth és társa féle 6 lőerejű cséplőgép és felszerelésekből Angeli Miklóst megillető felerész jutalékából álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a zombori tek. kir. járásbíró V. 934/2. 1898. számú végzése folytán 40 frt 32 kr tőkekövetelés, ennek 1898. évi június hó 4-ik napjától járó 5% kamatai és eddig összesen 26 frt 62 krtban bíróilag már megállapított költségek erejéig Csonoplyán a község házában leendő eszközzésére 1898. évi október hó 15-ik napjának délelőtti 9 órája határidőül kintűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fog- nak adatni.

Kelt Zomborban, 1898. évi október hó 2-án.

Cservenka Lajos,
kir. bir. végrehajtó.

Felelős szerkesztő:

Dr. BALOGHY ERNŐ,
köz- és váltó-ügyvéd.

Laptulajdonos és kiadó:

BITTERMANN NÁNDOR.

HIRDETÉSEK.

Eladó ház.

Zomborban, felsőváros, Flórián- utca 355. szám alatt lévő ház sza- bad kézből eladó. Bővebb értesítést ad a tulajdonos

3-1 **Járos Gusztáv.**

8966. szám.
kig. 1898.

Pályázati hirdetmény.

Bács-Bukin községben havi utólagos részletekben kiadandó évi 250 frt készpénzfizetéssel javadalmazott gyalogrendőri állásra pályázatot nyitok.

Felhívom mindazokat, a kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy eddigi szolgálatukat, működésüket igazoló okmányokkal felszerelt kérvényeiket **folyó évi október hó 12-ig** alulirtot szolgabíróhoz benyújtsák. Kelt N. Palánkán, 1898. szeptember 24-én.

HIPP DEZSŐ,
főszolgabíró.

3-2

9240. sz.
kig. 1898.

Pályázati hirdetmény.

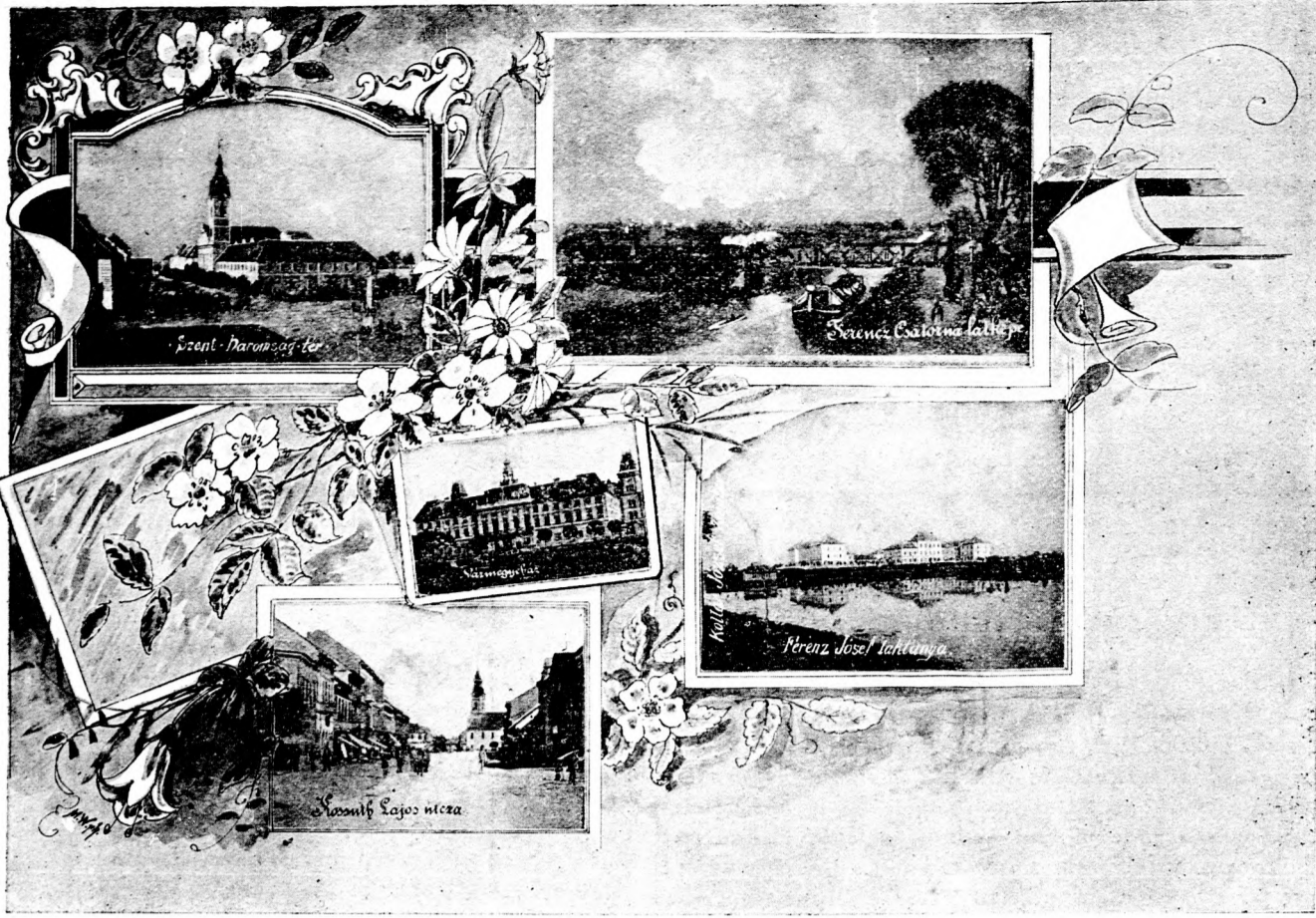
Gajdobra községében tisedésbe jött évi 300 frt fizetés és a végrehajtási díjjakkal javadalmazott irnok- végrehajtói állásra pályázatot nyitok.

Mindazokat, a kik ezen állást elnyerni óhajtják, felhívom, hogy eddigi működésüket és minősítésüket igazoló okmányokkal szabályszerűen felszerelt kérvé- nyeiket **folyó évi október 20-ig** annál is inkább nyújtsák be, mert a később beérkező folyamodványokat figyelembe venni nem fogom.

Német-Palánkán, 1898. szeptember 28-án.

Lichtneckert,
szolgabíró.

3-2

**ZOMBOR VÁROS LÁTKÉPEI
LEVELEZŐ LAPON**

kapható: **KOLLÁR JÓZSEF** könyv- és papírkereskedésében ZOMBORBAN.

Hirdetmény.

Alulírott, ki Zombor szab. kir. városnak 22 éven át főkéntesze voltam és ezen idő alatt tölem telhetőleg a legnagyobb buzgósággal és előzékenységgel igyekeztem a nagyérdemű közönség szakmámba vágó igényeit és megbízásait teljesíteni. A nagyérdemű közönségnek ezennel becses tudomására hozom, hogy **1898. évi október hó 1-től kezdve, a bajai utcában lévő 23. szám alatti házamban, valamint az ezzel szemben fekvő „Zsivánovits”-féle nyaralóban, egy a mai modern követelményeknek minden tekintetben megfelelő, dúsan felszerelt**

dísz-, mű- és kereskedelmi kertészüzletet

nyitattam, a melyben minden e szakmába vágó, ugymint: **virágkoszorúk és virágcsokrok** a legújabb és modern kiállításban, — továbbá: **rózsák, dísznövények, cserépvirágok, virág- és konyhakerti palánták**, szóval a kertészet körébe tartozó mindenemű cikkeket a **legzöltebb kiállításban a legolcsóbb árak mellett** kaphatók lesznek.

Továbbá ajánlom magam **sirok díszítésére, új díszkertetek**, illetve az utóbbiakhoz **való tervrajzok elkészítésére a legújabb és legcélzerűbb minták szerint** legolcsóbb árak mellett. Midőn ezuttal a nagyérdemű közönségnek eddigi, 22 éven át tapasztalt szives jóindulatáért köszönetemet fejezem ki, a legnagyobb előzékenységgel fogok iparkodni ezen pártfogást a jövőben is teljes mérvben kiérdemelni.

Maradtam magamat további kegyeikbe ajánlva és szives pártfogásukat ezuttal is kérve

GÖSER VIDA,

mű- és díszkertész.
ZOMBOR, bajai utca 23. házszám.

10-4

5953. szám kig. 1898.

Pályázati hirdetmény.

Priglevicza-Szent-Iván községénél üresedésbe jött 300 frt fizetés és szabad lakással egybekötött irnoki, továbbá ezen állás betöltése folytán esetleg üresedésbe jövő s 400 frt évi fizetéssel javadalmazott irnok-végrehajtói állásra ezennel pályázatot hirdetnek.

Felhívom a pályázni óhajtokat, hogy kellően felszerelt kérvényeiket folyó évi október hó 15-ig hivatalomhoz adják be.

Apatin, 1898. évi szeptember hó 30-án.

Főszolgabíró helyett:
Jeisel Henrik,
szolgabíró.

2-1

9262. sz. 1898.

Pályázati hirdetmény.

Bulkesz községében üresedésbe jött és havi utólagos részletekben kifizetendő évi 240 frt javadalmazással összekötött gyalogrendőri állásra pályázatot nyitok.

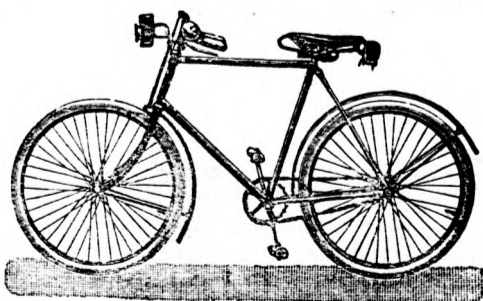
Mindazokat, a kik ezen állást elnyerni óhajtják felhívom, hogy szabályszerűen okmányolt pályázati kérvényeiket f. évi október hó 25-ig nálam okvetlenül benyújtsák.

Palánka, 1898. szeptember 30-án.

Piktneckert,
szolgabíró.

3-1

**Legnagyobb
kerékpár-raktár és javítóműhely
egész Délmagyarországban.**

Nagybani és kicsinybeni eladás.

Mindenemű javítások elfogadtatnak.

Alkatrészek, felszerelések raktáron.

Havi részletlefizetésre.

Világhírű Pokorni-féle

zongorák raktára.

Havi részletlefizetésre.

Teltsch Gáspár,
ZOMBOR, (főtér).

*-9

Zombor, Bittermann Nándor és fia könyv- és könyvnyomdájából.

5726. sz.

kig. 1898.

Pályázati hirdetmény.

Nemes-Militics községénél üresedésben lévő és 285 frt évi javadalmazással rendszeresített községi kézbesítői állásra ezennel pályázat hirdetnek s felhívotnak az állást elnyerni óhajtokat, hogy kellőleg felszerelt kérvényüket alulírott szolgabíróhoz **folyó évi október hó 15-éig** nyújtsák be.

Zombor, 1898. szeptember hó 23-án.

Vujevich,
szolgabíró.

3-2

5832. sz.

kig. 1898.

Pályázati hirdetmény.

A járásomhoz tartozó Csonopla községénél üresedésbe jött és előleges havi részletekben fizetendő évi 300 frt javadalmazással ellátott irnoki állásra ezennel pályázatot hirdetnek s felhívom az állást elnyerni óhajtokat, hogy minősítésüket igazoló pályázati kérvényüket hozzám **folyó évi október hó 20-áig** terjesszék be.

Zombor, 1898. évi szeptember hó 24-én.

Vujevich,
szolgabíró.

3-2

17346. sz.

polg. 1898.

Hirdetmény.

A szabadkai kir. törvényszék mint urbéri bíróság közhírré teszi, hogy dr. Békeffy Gyula szabadkai ügyvéd által képviselt Svarka Iván és társai bikityi birtokosok kérelme folytán a Bács-Bodrogh vármegyébe kebelezett Bikity község határának alább felsorolt részére névbe a tagosítási eljárást megindította s illetve a fenti számú végzésével elrendelte, hogy a tagosítatni kért határ-
részek tényleges birtokosai az alább meghatározott mód-
dozatok szerint s alább írt helyen és időben az 1836.
évi X. t. c. s az 1871. évi LIII. t. c. értelmében meg-
szavaztassanak arra névbe, hogy a tagosítást kívánók
birtokterülete meghaladj-e a tagosítást nem óhajtok
által birt területet.

A tagosítatni kért s így a szavazásnál figyelembe
veendő határrészek a következők:

1. Debela greda (fehér földes) 870 kat. hold 1403 öl,
2. Alsó kaszáló 994 kat. hold 966 öl,
3. Jelasitshegy 1168 kat. hold 935 öl,
4. Nagybaromlegelő 1100 kat. hold 452 öl,
5. Tolvajvölgy 617 kat. hold 382 öl,
6. Branova 727 kat. hold 818 öl,
7. Blagara 1195 kat. hold 300 öl,
8. Felső kablarusa 959 kat. hold 210 öl,
9. Felső major 1178 kat. hold 973 öl,
10. Alsó major 1099 kat. hold 312 öl és
11. Alsó kablarusa 262 kat. hold 759 öl területű határrészek.

Az ezen határrészekben foglalt birtokokat s azok jelenlegi birtokosait magában foglaló s a községi elő-
járás által egybeállított szavazó lajstrom annak ezen
hirdetményvel egyidejűleg történő kiküldetésétől kezdve
egészen folyó 1898. évi december hó 12 ig bezárólag
Bikity községhezánál az előjárás felügyelete alatt
közzemlertre lesz téve, mely idő alatt a hivatalos órákban
minden érdekelt jogosítva van a szavazó lajstromokat
betekinteni.

A szavazási lajstrom elleni netáni felszólamlások
1898. évi december hó 13 án (tizenharmadikán) délelőtt
9 órától 12 óráig jelenthető be Bikity községhezánál
a kiküldendő törvényszéki tag előtt, ki ezen felszólá-
lásokat nyomban el is bírálhatja. Az ezen idő után
bejelentett felszólamlások figyelembe nem vétetnek s a
szavazó lajstrom az akkor meglévő állapotban fog a
szavazásnál irányadóul szolgálni.

A szavazás határnapjával Bikity községhezához
**1898. évi december hó 14-ikének (tizen-
egyedikének) d. e. 9 óraja** tűzetik ki; s a szava-
zás addig folytatatik, míg jelentkezők folyton vannak;
ha a jelentkezés megszakad, félóra zárvatáridő tűzetik
ki egyizben s az ezen félóra alatt még jelentkezők sza-
vazatának bevételé után a szavazás berekesztetik.

A szavazásra vonatkozólag megállapítatik még,
hogy:

1. Azon birtokosokról, kik a szavazáshoz nem járul-
nak, az fog vélelmeztetni, hogy a tagosítást kívánják s
ezek birtoka a tagosítást kívánók birtokához fog a
szavazásnál számíttatni.
2. A szavazó lajstromban több birtokos közös
birtokként felvett birtoknál csak az ott kitüntetett val-
lamennyi birtokos együttes és egyező nyilatkozatával tör-
ténhetik szavazás.
3. A kiskorúak és gondnokoltak birtokával, a
mennyiben a gyámhatóság a szavazáshoz külön meg-
bizottat rendel, ezen megbizott szavaz; ellenesetben a
gyámok és gondnokok szavazhatnak, de csakis akkor,
ha ezen minőségüket a természetes és törvényes gyámok
a községi előjárósággal, a kirendelt gyámok és gond-
nokok pedig a gyámhatóság kirendelési okmányával
igazolják.
4. Meghatalmazott általi szavazás csak akkor
fogadtatik el, ha a meghatalmazás közjegyzőileg vagy
a községi előjáróság által hitelesítve van.

A szavazó lajstrom elleni panaszk felvételével és
elbírálásával, valamint a szavazatási eljárás megjelésével
dr. Koller Kálmán kir. törvényszéki bíró bizatik meg.

Szabadkán, 1898. évi szeptember hó 26-án.

A kir. törvényszék mint urbéri bíróság.

Lipóczy,
jegyző.

Crainiceau,
h. elnök.

3-2